

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาการรับรู้สภาวะฟันตกระของประชาชนในตำบลคอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ สามารถแบ่งผลการศึกษาออกเป็นส่วน ๆ ได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง แสดงโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา
2. ข้อมูลการบริโภคน้ำของกลุ่มตัวอย่าง แสดงโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา
3. ผลการศึกษาความรุนแรงของสภาวะฟันตกระในกลุ่มตัวอย่าง จากการตรวจสุขภาพช่องปาก ทั้งส่วนของสภาวะโรคฟันผุ และสภาวะฟันตกระ แสดงโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา
4. ผลการสัมภาษณ์การรับรู้สภาวะฟันตกระที่ตนเองประสบอยู่ แสดงโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา
5. ผลการสัมภาษณ์ผลกระทบของสภาวะช่องปากต่อสมรรถภาพในการดำรงชีวิตประจำวัน คำนวณหาค่าคะแนนโอไอดีพี แล้ววิเคราะห์ความสัมพันธ์กับระดับสภาวะฟันตกระ เฉพาะในกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสเปียร์แมน
6. การรับรู้สภาวะความรุนแรงของฟันตกระจากรูปภาพ เปรียบเทียบกับการประเมินโดยใช้ดัชนีดิน ใช้วิธีการสถิติแบบไม่ใช้พารามิเตอร์ (วิธีไบโนเมียล) และผลการสัมภาษณ์การรับรู้ระดับความรุนแรงของฟันตกระที่เป็นปัญหา และไม่ เป็นปัญหา วิเคราะห์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสเปียร์แมน และสร้างกราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีดิน ทีเอสไอเอฟ และการเป็นปัญหา หากจุดตัดของกราฟในระดับที่เป็นปัญหา ต้องการแก้ไข
7. ผลการตอบแบบสอบถามเพิ่มเติมสำหรับบุคลากรสาธารณสุขและผู้นำท้องถิ่น ใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษา พบว่า สามารถเก็บข้อมูลได้จากกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 174 คน จากเป้าหมายขนาดตัวอย่างจำนวน 380 คน โดยแบ่งเป็น กลุ่มตัวอย่างจากหมู่ที่ 2 (บ้านไร่) จำนวน 119 คน (ร้อยละ 10.7 ของประชากร) กลุ่มตัวอย่างจากหมู่ที่ 7 (บ้านสันติสุข) จำนวน 55 คน (ร้อยละ 7.9 ของประชากร) ดังตารางที่ 2 โดยกลุ่มตัวอย่างที่เก็บได้ส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียน เนื่องจากกลุ่มนี้จะอยู่รวมกันในโรงเรียน สามารถเก็บข้อมูลได้ง่าย รองลงมาคือผู้ที่ทำงานในบ้าน แต่การเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีปัญหาอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ตามเป้าหมายอย่างครบถ้วน เนื่องจากในประชากรส่วนใหญ่ของหมู่บ้านทั้ง 2 หมู่เป็นเกษตรกร ซึ่งส่วนใหญ่ไม่อยู่บ้านในตอนกลางวัน ทำให้ไม่สามารถเข้าไปเก็บข้อมูลได้อย่างทั่วถึง ประกอบระยะที่เก็บข้อมูลเป็นฤดูกาลเก็บลำไย ประชากรส่วนใหญ่จะไม่มีเวลาที่จะให้สำหรับการศึกษาใด ๆ จนกว่าจะพ้นระยะเก็บลำไยไปแล้ว ประการต่อมา ในกลุ่มประชากรที่ทำงานนอกบ้าน ไม่สามารถหาข้อมูลได้มากนัก เนื่องจากในกลุ่มประชากรที่ทำงานนอกบ้าน ส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่น ซึ่งเข้าไปทำงานในตัวเมืองเชียงใหม่ หรือนิคมอุตสาหกรรม ลำพูน และจะกลับบ้านนาน ๆ ครั้ง เป็นเหตุให้หาข้อมูลในส่วนนี้เก็บไม่ได้เลย

ตารางที่ 2 จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่มเทียบกับประชากรของ 2 หมู่บ้าน

กลุ่มอาชีพ	หมู่ที่ 2			หมู่ที่ 7			รวม		
	ประชากร	ตัวอย่าง	ร้อยละ	ประชากร	ตัวอย่าง	ร้อยละ	ประชากร	ตัวอย่าง	ร้อยละ
บุคลากรสาธารณสุขและผู้เฝ้า	27	9	33.3	19	6	31.6	46	15	32.6
ทำงานในบ้าน	543	32	5.9	433	14	3.2	976	46	4.7
ทำงานนอกบ้าน	109	4	3.7	32	1	3.1	141	5	3.5
นักเรียน	286	63	22.0	139	31	22.3	425	94	22.1
ผู้สูงอายุ	146	11	7.5	73	3	4.1	219	14	6.4
รวม	1111	119	10.7	696	55	7.9	1807	174	9.6

กลุ่มตัวอย่างที่ร่วมในการวิจัยประกอบด้วย เพศชาย 65 คน เพศหญิง 109 คน โดยในกลุ่มส่วนใหญ่จะมีหญิงมากกว่าชาย ยกเว้น ในกลุ่มนักเรียนของหมู่ที่ 7 ซึ่งมีชายมากกว่าหญิงเล็กน้อย ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มอาชีพและเพศ (n = 174)

กลุ่มอาชีพ	หมู่ 2			หมู่ 7		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
บุคลากรสาธารณสุข และ ผู้นำหมู่บ้าน	3	6	9	1	5	6
ทำงานในบ้าน	11	21	32	1	13	14
ทำงานนอกบ้าน	1	3	4	0	1	1
นักเรียน	23	40	63	18	13	31
ผู้สูงอายุ	6	5	11	1	2	3
รวม	44	75	119	21	34	55

2. การบริโภคน้ำ

การบริโภคน้ำของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ในอดีต กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในทั้ง 2 หมู่บ้าน นิยมดื่มน้ำบ่อขุด คิดเป็นร้อยละ 51.7 รองลงมาคือบ่อบาดาลในหมู่ที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 36.4 ของการบริโภคน้ำในหมู่บ้าน ส่วนหมู่ที่ 7 น้ำที่ใช้ดื่มรองลงมาจากน้ำบ่อขุดคือน้ำฝน ตามตารางที่ 4 ในปัจจุบันพบว่ากลุ่มตัวอย่างใช้น้ำบ่อขุดลดลงในทั้ง 2 หมู่บ้าน ในหมู่ที่ 2 ซึ่งน้ำประปาหมู่บ้านยังไม่เปิดใช้งาน มีความนิยมเจาะบ่อบาดาลในระดับไม่ลึกมากเกือบทุกบ้าน ความนิยมในการบริโภคน้ำบาดาลจึงสูงขึ้นและกลุ่มตัวอย่างที่อยู่หมู่ที่ 2 นิยมใช้ดื่มมากที่สุดในปัจจุบัน โดยใช้ดื่มคิดเป็นร้อยละ 47.9 และการประกอบอาหารโดยใช้น้ำบ่อขุด และบ่อบาดาลมากที่สุดถึงร้อยละ 94.1 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนในหมู่ที่ 7 ซึ่งมีประปาหมู่บ้านที่เปิดใช้งานแล้ว ความนิยมในการใช้น้ำประปาหมู่บ้านเพิ่มขึ้นโดยใช้ดื่มเพิ่มจากร้อยละ 7.1 เป็นร้อยละ 25.9 และใช้ประกอบอาหารร้อยละ 35.7 ความนิยมในการดื่มน้ำฝนในหมู่ที่ 7 นี้มากขึ้นจากร้อยละ 26.8 เป็นร้อยละ 56.9 แต่ในการประกอบอาหารยังนิยมใช้น้ำบ่อขุด และบ่อบาดาลมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.1 และรองลงมาเป็นประปาหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 35.7 ส่วนน้ำฝนและน้ำบรรจุขวด มีผู้นิยมนำไปใช้ในการประกอบอาหารน้อย (ตารางที่ 5 และ 6)

ตารางที่ 4 จำนวนตัวอย่างที่ใช้น้ำดื่มจากแหล่งต่าง ๆ ในอดีต ของทั้ง 2 หมู่บ้าน

แหล่งน้ำ	หมู่ที่ 2		หมู่ที่ 7		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บ่อขุด	59	50.0	32	57.1	91	51.7
บ่อทราย	0	0	0	0	0	0
บ่อบาดาล	43	36.4	4	7.1	47	27.0
น้ำฝน	13	11.0	15	26.8	28	16.1
น้ำบรรจุขวด	2	1.7	1	1.8	3	1.7
ประปาหมู่บ้าน	1	0.8	4	7.1	5	2.9
รวม	118	100.0	56	100.0	174	100.0

ตารางที่ 5 จำนวนตัวอย่างที่ดื่มน้ำจากแหล่งต่าง ๆ ในปัจจุบัน ของทั้ง 2 หมู่บ้าน

แหล่งน้ำ	หมู่ที่ 2		หมู่ที่ 7		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บ่อขุด	28	23.5	6	10.3	34	19.2
บ่อทราย	0	0	0	0	0	0
บ่อบาดาล	57	47.9	4	6.9	61	34.5
น้ำฝน	22	18.5	33	56.9	55	31.1
น้ำบรรจุขวด	11	9.2	0	0	11	6.2
ประปาหมู่บ้าน	1	0.8	15	25.9	16	9.0
รวม	119	100.0	58	100.0	177*	100.0

* มีผู้ดื่มน้ำจากแหล่งน้ำมากกว่า 1 แหล่ง จำนวน 3 ตัวอย่าง

ตารางที่ 6 จำนวนตัวอย่างที่ใช้น้ำในการประกอบอาหารจากแหล่งน้ำต่าง ๆ ของ 2 หมู่บ้าน

แหล่งน้ำ	หมู่ที่ 2		หมู่ที่ 7		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บ่อขุด บ่อทราย บ่อบาดาล	111	94.1	23	41.1	134	77.0
น้ำฝน น้ำบรรจุขวด	5	4.2	13	23.2	18	10.3
น้ำกรอง	0	0	0	0	0	0
ประปาหมู่บ้าน	2	1.7	20	35.7	22	12.7
รวม	118	100.0	56	100.0	174	100.0

3. ความรุนแรงของสภาวะฟันตกระในกลุ่มตัวอย่าง

ผลการตรวจสุขภาพช่องปาก

จากผลการตรวจในช่องปากในตัวอย่าง 175 คน สามารถตรวจฟันผุอุดถอนได้จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 96.6 (ส่วนผู้ที่ไม่สามารถตรวจได้เนื่องจากไม่มีฟันเหลืออยู่เลยหรือไม่สามารถเก็บข้อมูลได้จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4) สามารถตรวจฟันตกระได้จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 96.0 (ผู้ที่ไม่สามารถตรวจได้เนื่องจากไม่สามารถตรวจคูสีฟันได้และไม่มีฟันจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0) ดังตารางที่ 7 ฟันที่ตรวจเป็นฟันแท้ทั้งหมดจำนวน 4,029 ซี่ จำนวนฟันที่ตรวจเฉลี่ย 23.8 ± 6.45 ซี่ต่อคน โดยตรวจจากกลุ่มตัวอย่างที่อยู่หมู่ 2 จำนวน 2,777 ซี่ และจากตัวอย่างที่อยู่ในหมู่ 7 จำนวน 1,252 ซี่

ดัชนีผุอุดถอนของฟันแท้เฉลี่ยในหมู่ที่ 2 คิดเป็น 1.0 ± 1.2 ซี่ต่อคน หมู่ที่ 7 คิดเป็น 1.0 ± 1.6 ซี่ต่อคน และในภาพรวมของทั้ง 2 หมู่บ้านมีดัชนีผุอุดถอนในฟันแท้ 1.0 ± 1.3 ซี่ต่อคน นอกจากนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ฟันผุในฟันแท้ (caries-free) คิดเป็นร้อยละ 53.3 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 7 และ 8

สภาวะฟันตกระในกลุ่มตัวอย่างที่มาจากหมู่ที่ 2 พบน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มาจากหมู่ที่ 7 และมีความรุนแรงน้อยกว่าหมู่ที่ 7 กล่าวคือ พบตัวอย่างที่ไม่มีฟันตกระในหมู่ที่ 2 ร้อยละ 27.4 และในหมู่ที่ 7 ร้อยละ 7.3 และความรุนแรงส่วนใหญ่ในหมู่ที่ 2 พบอยู่ในระดับน้อยมาก (ทั้งจากดัชนีดินและทีเอสไอเอฟ มีค่ากลางเท่ากับ 1) แต่ในหมู่ที่ 7 ส่วนใหญ่พบความรุนแรงอยู่ในระดับปานกลางขึ้นไป (ดัชนีดินมีค่ากลางเท่ากับ 4 และดัชนีทีเอสไอเอฟมีค่ากลางเท่ากับ 3) ดังผลในตารางที่ 7, 9 และ 10

ตารางที่ 7 ข้อมูลเชิงพรรณนาของผลการตรวจฟันและการหาผลกระทบของสภาวะฟันตกระต่อสมรรถภาพในการดำรงชีวิตประจำวัน (n = 174)

รายการ	หมู่ที่ 2				หมู่ที่ 7				รวม			
	เฉลี่ย	SD	Median	Mode	เฉลี่ย	SD	Median	Mode	เฉลี่ย	SD	Median	Mode
ดัชนีผุอุดถอน	1.0	1.2	0	0	1.0	1.6	0	0	1.0	1.3	0	0
สภาวะฟันตกระ (Dean)	1.8	1.6	1	0	3.5	1.6	4	5	2.3	1.8	2	1
สภาวะฟันตกระ (TSIF)	1.5	1.5	1	1	3.5	2.2	3	3	2.1	2.0	1	1
คะแนนโอไอดีพี	4.7	8.9	0	0	7.8	12.6	0	0	5.6	10.2	0	0
จำนวนผลกระทบ	0.7	1.0	0	0	0.7	0.7	1	1	0.7	0.9	0	0

ตารางที่ 8 จำนวนตัวอย่างที่มีดัชนีผุุดตอนต่าง ๆ ในกลุ่มตัวอย่าง ของ 2 หมู่บ้าน

ดัชนีผุุดตอน	หมู่ที่ 2		หมู่ที่ 7		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0	59	51.8	31	56.4	90	53.3
1	21	18.4	10	18.2	31	18.3
2	19	16.7	5	9.1	24	14.2
3	9	7.9	5	9.1	14	8.3
4	6	5.3	2	3.6	8	4.7
6	0	0	1	1.8	1	0.6
7	0	0	1	1.8	1	0.6
รวม	114	100	55	100	169	100

ตารางที่ 9 จำนวนตัวอย่างที่มีฟันตกกระในระดับต่าง ๆ กันใน 2 หมู่บ้าน เมื่อตรวจโดยใช้ดัชนีฟันตกกระของดิน

ค่าดัชนีฟันตกกระของดิน	หมู่ที่ 2		หมู่ที่ 7		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0	31	27.4	4	7.3	35	20.8
1	30	26.5	7	12.7	37	22.0
2	14	12.4	3	5.5	17	10.1
3	12	10.6	5	9.1	17	10.1
4	20	17.7	17	30.9	37	22.0
5	6	5.3	19	34.5	25	14.9
รวม	113	100	55	100	168	100

ตารางที่ 10 จำนวนตัวอย่างที่มีฟันตกระในระดับต่าง ๆ กันใน 2 หมู่บ้าน เมื่อตรวจโดยใช้ดัชนีฟันตกระทีเอสไอเอฟ

ค่าดัชนีฟันตกระ ทีเอสไอเอฟ	หมู่ที่ 2		หมู่ที่ 7		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0	31	27.4	4	7.3	35	20.8
1	42	37.2	10	18.2	52	31.0
2	13	11.5	5	9.1	18	10.7
3	17	15.0	11	20.0	28	16.7
4	1	0.9	5	9.1	6	3.6
5	8	7.1	9	16.4	17	10.1
6	1	0.9	3	5.5	4	2.4
7	0	0	8	14.5	8	4.8
รวม	113	100	55	100	168	100

4. ผลการสัมภาษณ์ในส่วนการรับรู้สถานะฟันตกระที่ตนเองประสบอยู่

จากการสัมภาษณ์การรับรู้สถานะฟันตกระ พบว่า ผู้ที่ตอบว่าเคยพบเห็นคนที่เป็นฟันตกระรวมทั้งหมด 106 คน คิดเป็นร้อยละ 60.9 กลุ่มตัวอย่างจากหมู่ที่ 2 ตอบว่าเคยเห็นร้อยละ 62.2 และกลุ่มตัวอย่างจากหมู่ที่ 7 ตอบว่าเคยเห็นร้อยละ 62.2 ตามตารางที่ 11

ตารางที่ 11 จำนวนตัวอย่างที่เคยเห็นและไม่เคยเห็นผู้มีฟันตกระ ใน 2 หมู่บ้าน (n = 174)

การเคยเห็นฟันตกระ	หมู่ที่ 2		หมู่ที่ 7		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยเห็น	45	37.8	23	41.8	68	39.1
เคยเห็น	74	62.2	32	58.2	106	60.9

เมื่อพิจารณาจากความรุนแรงของสถานะฟันตกระที่ประสบอยู่ตามตารางที่ 12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าเคยเห็นมากกว่ากลุ่มที่ตอบว่าไม่เคยเห็นในทุกะดับของฟันตกระที่ประสบอยู่ ผู้ที่ไม่เป็นฟันตกระ, ผู้เป็นฟันตกระในระดับสงสัย, น้อยมาก และปานกลาง มีผู้เคยเห็นฟันตกระมากกว่าไม่เคยเห็นไม่มากนัก ผู้เป็นฟันตกระในระดับน้อย และรุนแรง มีผู้เคยเห็นมากกว่า

ไม่เคยเห็นในสัดส่วนที่มาก นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มที่เป็นฟันตกกระชนิดปานกลางถึงรุนแรงที่ตอบว่า
ไม่เคยเห็นอยู่ถึง 23 คน คิดเป็นร้อยละ 13.69 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 12 จำนวนตัวอย่างที่เคยเห็นและไม่เคยเห็นผู้มีฟันตกกระ ตามความรุนแรงของฟันตกกระ
ที่ประสบเมื่อประเมินโดยใช้ดัชนีของดิน (n = 174)

ฟันตกกระตามดัชนีดิน	ไม่เคยเห็น		เคยเห็น	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0	16	45.7	19	54.3
1	14	37.8	23	62.2
2	7	41.2	10	58.8
3	5	29.4	12	70.6
4	18	48.6	19	51.4
5	5	20.0	20	80.0
รวม	65	38.7	103	61.3

ส่วนเมื่อพิจารณาการเคยเห็นฟันตกกระตามกลุ่มอาชีพดังตารางที่ 13 พบว่า เกือบทุก
กลุ่มอาชีพยกเว้นผู้สูงอายุ มีผู้เคยเห็นฟันตกกระมากกว่าไม่เคยเห็น กลุ่มบุคลากรสาธารณสุขและผู้
นำหมู่บ้าน, กลุ่มทำงานในบ้าน มีร้อยละของผู้เคยเห็นมากกว่าไม่เคยเห็นมาก โดยกลุ่มบุคลากรสา
ธารณสุขและผู้นำท้องถิ่นมีผู้เคยเห็นสถานะฟันตกกระร้อยละ 80.0 และ กลุ่มทำงานในบ้านมีผู้เคย
เห็นฟันตกกระร้อยละ 73.9

ตารางที่ 13 จำนวนผู้ที่เคยเห็นและไม่เคยเห็นผู้เป็นฟันตกกระ ในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ (n = 174)

กลุ่มอาชีพ	ไม่เคยเห็น		เคยเห็น	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บุคลากรสาธารณสุขและผู้นำฯ	3	20.0	12	80.0
ทำงานในบ้าน	12	26.1	34	73.9
ทำงานนอกบ้าน	0	0	5	100
นักเรียน	45	47.9	49	52.1
ผู้สูงอายุ	8	57.1	6	42.9
รวม	68	39.1	106	60.9

ในส่วนความเข้าใจที่ถูกต้องถึงสถานะการเป็นพันตกระของตนเอง จะวิเคราะห์โดยอาศัยผลการตอบว่าถูกต้องกับค่าที่ตรวจได้หรือไม่เป็นสำคัญ และในค่าที่เข้าใจว่าตนเองไม่เป็นสถานะพันตกระ จะรวมค่าของไม่เป็น ไม่ทราบ และไม่แน่ใจ ไว้ด้วยกัน เนื่องจากคำตอบเหล่านี้แสดงถึงความไม่เข้าใจที่แท้จริงของกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้น ค่าที่นำมาวิเคราะห์จะประกอบด้วย ผู้ที่เข้าใจถูกต้อง และผู้ที่เข้าใจผิด

จากผลในตารางที่ 14, 15 ผลการวิเคราะห์ความถูกต้องและไม่ถูกต้องของความเข้าใจในสถานะพันตกระของตนเองในกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีผู้เข้าใจถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 53.0 และเข้าใจผิดร้อยละ 47.0 โดยความเข้าใจผิดนี้ มีทั้งผู้ที่ไม่เป็นพันตกระแต่คิดว่าตนเองเป็นผู้ที่เป็นพันตกระ แต่เข้าใจว่าตนเองไม่เป็น ผู้ที่ไม่ทราบ และผู้ที่ไม่แน่ใจ โดยกลุ่มที่เข้าใจถูกต้องมากที่สุดคือกลุ่มที่มีพันตกระตามดัชนีดินในระดับรุนแรง โดยตอบถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 76.0 ของผู้มีพันตกระในระดับนั้นตามตารางที่ 14

นอกจากนี้ กลุ่มอาชีพที่มีความเข้าใจถูกต้องในสถานะพันตกระของตนเองมากที่สุดคือ กลุ่มบุคลากรสาธารณสุขและผู้นำหมู่บ้าน ซึ่งเข้าใจถูกต้องร้อยละ 73.3 ของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มนั้นทั้งหมด ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 14 จำนวนผู้ที่มีความเข้าใจถึงการเป็นพันตกระของตนเองอย่างถูกต้องและไม่ถูกต้องตามความรุนแรงของสถานะพันตกระที่ประสมอยู่ตามดัชนีของดิน (n = 168*)

พันตกระตามดัชนีของดิน	เข้าใจถูกต้อง		เข้าใจผิด**	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0	19	54.3	16	45.7
1	14	37.8	23	62.2
2	10	58.8	7	41.2
3	10	58.8	7	41.2
4	17	45.9	20	54.1
5	19	76.0	6	24.0
รวม	91	53.0	77	47.0

* ไม่รวมผู้ที่ไม่สามารถประเมินสถานะพันตกระได้ เช่น ไม่มีฟัน ไม่ให้ตรวจ ฯลฯ

** ผลรวมของกลุ่มที่ตอบผิด, ไม่ทราบ, ไม่แน่ใจ

ตารางที่ 15 จำนวนผู้ที่มีความเข้าใจถึงการเป็นพินตกกระของตนเองอย่างถูกต้องและไม่ถูกต้อง ตามกลุ่มอาชีพต่าง ๆ (n = 174)

กลุ่มอาชีพ	เข้าใจถูก		เข้าใจผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บุคลากรสาธารณสุขและผู้นำฯ	11	73.3	4	26.7
ทำงานในบ้าน	33	71.7	13	28.3
ทำงานนอกบ้าน	3	60.0	2	40.0
นักเรียน	38	40.4	56	59.6
ผู้สูงอายุ	9	64.3	5	35.7
รวม	94	54.0	80	46.0

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของความสอดคล้องกันของความเข้าใจถึงความรุนแรงของสภาวะพินตกกระที่ตนเองประสบอยู่ กับผลการตรวจตามดัชนีมาตรฐาน ได้แก่ ดัชนีของดิน นั้น ผู้วิจัยได้ปรับรวมค่าความรุนแรงในระดับ สงสัย (1) และ น้อยมาก (2) เข้าด้วยกัน เพื่อให้สอดคล้องกับระดับความรุนแรงที่ให้กลุ่มตัวอย่างประเมิน ซึ่งผลการจับคู่ความสอดคล้องของค่าความรุนแรงของพินตกกระได้แสดงไว้ในตารางที่ 16 คือ ในกลุ่มที่ไม่เป็นพินตกกระ ส่วนใหญ่ทราบว่าตนเองไม่เป็นพินตกกระร้อยละ 54.3 ผู้เป็นพินตกกระในระดับสงสัย น้อยมาก น้อย และปานกลาง ส่วนใหญ่คิดว่าตนเองไม่เป็นพินตกกระ แต่กลุ่มที่เข้าใจถึงความรุนแรงของสภาวะพินตกกระของตนเองได้สอดคล้องกับการประเมินโดยใช้ดัชนีของดินคือ กลุ่มที่เป็นพินตกกระระดับรุนแรง โดยมีความเข้าใจตรงกันร้อยละ 52.0 ตามตารางที่ 16

ตารางที่ 16 จำนวนผู้มีความเข้าใจถึงความรุนแรงของฟันคุดกระที่ตนเองประสบอยู่ในระดับต่าง ๆ กัน เทียบกับเมื่อประเมินความรุนแรงของฟันคุดกระที่ประสบอยู่ตามดัชนีของดิน

ดัชนีดิน	ไม่เป็น	น้อยมาก	น้อย	ปานกลาง	มาก	รวม
0	19 (54.3%)	10 (28.6%)	3 (8.6%)	1 (2.9%)	2 (5.7%)	35 (20.9%)
1	16 (43.2%)	11 (29.7%)	2 (5.4%)	5 (13.5%)	3 (8.1%)	37 (22.0%)
2	6 (35.3%)	4 (23.5%)	0 (0%)	4 (23.5%)	3 (17.6%)	17 (10.1%)
3	6 (35.3%)	4 (23.5%)	1 (5.9%)	4 (23.5%)	2 (11.8%)	17 (10.1%)
4	13 (35.1%)	9 (24.3%)	7 (18.9%)	4 (10.8%)	4 (10.8%)	37 (22.0%)
5	2 (8.0%)	4 (16.0%)	2 (8.0%)	4 (16.0%)	13 (52.0%)	25 (14.9%)
รวม	62 (36.9%)	42 (25.0%)	15 (8.9%)	22 (13.1%)	27 (16.1%)	168 (100.0%)

ความพึงพอใจในฟันของตนเองและการไปรับการรักษาฟันเป็นผลประการหนึ่งที่เกิดขึ้น เนื่องจากการรับรู้ในสภาวะฟันคุดกระ เป็นสิ่งหนึ่งที่สามารถบ่งบอกได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ในสภาวะฟันคุดกระเพียงใด รายละเอียดในการศึกษาถึงความพึงพอใจในฟันของตนเองและประสบการณ์การรักษาฟันคุดกระได้แสดงไว้เพิ่มเติมในภาคผนวก ค

5. ผลกระทบของฟันคุดกระต่อสมรรถภาพในการดำรงชีวิตประจำวัน

ผลการศึกษาถึงผลกระทบของฟันคุดกระต่อสมรรถภาพในการดำรงชีวิตประจำวันตามดัชนีโอไอดีพี พบว่า จากลักษณะของการสัมภาษณ์ จะได้ข้อมูลที่เป็นผลกระทบของสภาวะช่องปากทั้งหมด ไม่ใช่เฉพาะสภาวะฟันคุดกระ แต่จะมีผลของสภาวะฟันคุดกระรวมอยู่ด้วย โดยเฉพาะในส่วนของกิจกรรมที่ 5 และกิจกรรมที่ 9 ซึ่งเกี่ยวกับความสวยงาม และการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น

ผลการศึกษาผลกระทบของสภาวะช่องปากที่มีต่อชีวิตประจำวัน พบว่า มีผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสภาวะช่องปากต่อสมรรถภาพในชีวิตประจำวันทั้งหมด 83 คน คิดเป็นร้อยละ 47.7 ในหมู่ที่ 2 มีผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสภาวะช่องปากต่อสมรรถภาพในชีวิตประจำวันทั้งหมด 52 คน คิดเป็นร้อยละ 43.7 ของตัวอย่างจากหมู่ที่ 2 ทั้งหมด และหมู่ที่ 7 มีผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสภาวะช่องปากต่อสมรรถภาพในชีวิตประจำวันทั้งหมด 31 คน คิดเป็นร้อยละ 56.4 ของตัวอย่างจากหมู่ที่ 7 ทั้งหมด และส่วนใหญ่จะได้รับผลกระทบใน 1 กิจกรรม ดังแสดงในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 จำนวนคนที่มีจำนวนผลกระทบของสภาวะช่องปากต่อสมรรถภาพในชีวิตประจำวัน ตามดัชนีโอไอดีพี ต่าง ๆ กัน ของ 2 หมู่บ้าน

จำนวนผลกระทบ	หมู่ที่ 2		หมู่ที่ 7		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0	67	56.3	24	43.6	91	52.3
1	29	24.4	25	45.5	54	31.0
2	14	11.8	6	10.9	20	11.5
3	5	4.2	0	0	5	2.9
4	4	3.4	0	0	4	2.3
รวม	119	68.4	55	31.6	174	100.0

การนำเสนอจากนี้ต่อไป จะนำเสนอเฉพาะในผู้ที่มีผลกระทบ โดยไม่คิดรวมในผู้ที่ไม่ มีผลกระทบหรือผู้ที่ไม่สามารถระบุความถี่ หรือความรุนแรงของการกระทบ หรือไม่สามารถระบุ ทั้งความถี่และความรุนแรงของผลกระทบได้ และพิจารณาเป็นรายกิจกรรม และคะแนนรวม

ตารางที่ 18 แสดงถึงผลกระทบของสภาวะช่องปากต่อสมรรถภาพในชีวิตประจำวัน ตามดัชนีโอไอดีพี โดยแบ่งตามกิจกรรม และตารางที่ 19 แสดงถึงสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดผลกระทบ ในแต่ละกิจกรรม ซึ่งจะขอกกล่าวเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับฟันตกกระ ได้แก่ ผลกระทบต่อการ ออกนอกร้านหรือการพบปะผู้คน และผลกระทบในการยิ้มและหัวเราะ ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างที่มีผล กระทบรวม 42 คน คิดเป็นร้อยละ 24.1

ผลกระทบในการพบปะผู้คน มีสาเหตุหลักของผลกระทบคือ ความไม่พึงพอใจใน ความสวยงามคิดเป็นร้อยละ 54.5 ของผลกระทบในเรื่องนี้ทั้งหมด มีค่ามัธยฐานของคะแนนความถี่ ในการเกิดผลกระทบของผู้ที่ได้รับผลกระทบคือ 1.0 ฐานนิยมคือ 1 มัธยฐานของคะแนนความรุนแรงในผู้ที่ได้รับผลกระทบมีค่า 2.0 ฐานนิยมคือ 1 และมัธยฐานของคะแนนรวมในผู้ที่ได้รับผล กระทบคือ 4.5 ฐานนิยมคือ 5 ส่วนผลกระทบต่อการยิ้มและหัวเราะ สาเหตุหลักของผลกระทบคือ ความไม่พึงพอใจต่อความสวยงาม คิดเป็นร้อยละ 90.3 ของผลกระทบในการยิ้มและหัวเราะทั้งหมด คะแนนความถี่มีมัธยฐานที่ 5.0 ฐานนิยมที่ 5 คะแนนความรุนแรงของการกระทบมีมัธยฐานที่ 4.0 ฐานนิยมที่ 5 และคะแนนรวมมีมัธยฐานที่ 20.0 ฐานนิยมที่ 25

ส่วนในการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนโอไอดีพีกับความรุนแรงของสภาวะฟัน ตกกระ จะแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ โดยรวมกลุ่มอาชีพที่ไม่ค่อยพบปะผู้คนเข้าด้วยกัน คือ กลุ่มทำงานในบ้านและผู้สูงอายุ กับกลุ่มอาชีพที่มีการพบปะผู้คนอื่น ได้แก่ กลุ่มบุคลากรสา

ธารณสุขและผู้เฝ้า กลุ่มทำงานนอกร้าน และนักเรียนเป็นอีก 1 กลุ่ม วิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับคะแนนรวมของกิจกรรมที่ 5 คือ การออกนอกร้านไปซื้อของหรือพบปะเพื่อนฝูง และกิจกรรมที่ 9 คือ การขี้ม และหัวเราะ

ตารางที่ 18 จำนวนคนที่มีผลกระทบต่อสมรรถภาพในชีวิตประจำวันตามดัชนีโอไอดีพีในกิจกรรมต่าง ๆ กัน ในแง่ความถี่ ความรุนแรงของผลกระทบ และคะแนนรวม (n = 174)

กิจกรรม	จำนวนตัวอย่าง		ความถี่		ความรุนแรง		คะแนนรวม	
	จำนวน	ร้อยละ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	มัธยฐาน	ฐานนิยม	มัธยฐาน	ฐานนิยม
การกินอาหาร	33	19.0	2.0	1	3.0	5	6.0	4
การพูด	4	2.3	2.0	2,3	2.5	2	6.0	4,6,15
การทำความสะอาดปาก	21	12.1	2.0	1,2	3.0	3	6.0	4
การทำงานหลักๆ	3	1.7	1.0	1	1.0	1	1.0	1
การพบปะผู้คน	11	6.3	1.0	1	2.0	1	4.5	5
การนอนหลับ	5	2.9	1.0	1	3.0	2	3.0	2
อารมณ์และจิตใจ	17	9.8	1.0	1	2.0	0,1,3	4.0	1
การขี้ม	31	17.8	5.0	5	4.0	5	20.0	25
รวม	62	100.0	2.0	1	3.0	5	11.0	25

ตารางที่ 19 จำนวนคนที่มีผลกระทบจากสาเหตุหลัก 2 อันดับแรกที่ทำให้เกิดผลกระทบ ในกิจกรรมต่าง ๆ (n = 174)

กิจกรรม	สาเหตุอันดับ 1			สาเหตุอันดับ 2		
	สาเหตุ*	จำนวน	ร้อยละ	สาเหตุ*	จำนวน	ร้อยละ
การกินอาหาร	1	23	67.6	2	5	14.7
การพูด	1	1	25	2	1	25
การทำความสะอาดช่องปาก	1	14	66.7	2	3	14.3
การทำงานหลักๆ	1	3	100	-	0	0
การพบปะผู้คน	4	6	54.5	5	4	36.4
การนอนหลับ	1	5	100	-	0	0
อารมณ์และจิตใจ	1	8	47.1	5	5	29.4
การยิ้ม	4	28	90.3	2,3,5	1	3.2

* 1 = ความเจ็บปวด, 2 = ความไม่สบาย, 3 = เกิดข้อจำกัดในการใช้งาน, 4 = ไม่พอใจด้านความสวยงาม, 5 = เหตุผลอื่น ๆ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนโอไอดีพีของกิจกรรมที่ 5 และ 9 กับตัวแปรต่าง ๆ ในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดโดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสเปียร์แมนพบว่า คะแนนรวมโอไอดีพีในส่วนการพบปะเพื่อนฝูง ไม่มีความสัมพันธ์กับความรุนแรงของฟันตกกระตามดัชนีของดินอย่างมีนัยสำคัญ คะแนนโอไอดีพีในส่วนการยิ้มและหัวเราะมีความสัมพันธ์กับความรุนแรงของฟันตกกระตามดัชนีของดินอย่างมีนัยสำคัญที่ค่าความเชื่อมั่น 95% ดังผลดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนโอไอดีพีของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในหัวข้อที่เกี่ยวกับฟันตกกระกับตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสเปียร์แมน (n = 174)

ตัวแปรที่ 1	ตัวแปรที่ 2	สปส. สหสัมพันธ์ (r _s)	Sig.
การพบปะเพื่อนฝูง	ความรุนแรงของฟันตกกระ (ดิน)	-0.04	0.61
การยิ้ม หัวเราะ	ความรุนแรงของฟันตกกระ (ดิน)	0.21	0.01*

* มีนัยสำคัญที่ความเชื่อมั่น 95%

เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มที่มีการเข้าสังคมมาก คือกลุ่มที่มีการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นมาก ได้แก่ กลุ่มบุคลากรสาธารณสุขและผู้นำหมู่บ้าน (กลุ่ม 1) กลุ่มทำงานนอกบ้าน (กลุ่ม 2) และ

กลุ่มนักเรียน (กลุ่ม 4) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนโอไอดีพีในหัวข้อที่เกี่ยวกับ ฟันตกกระกับความรุนแรงของฟันตกกระตามดัชนีของดิน โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ สเปียร์แมน พบว่า ในกลุ่มที่มีสังคมมากนี้ คะแนนโอไอดีพีในกิจกรรมการพบปะเพื่อนฝูง และการ ยิ้มและหัวเราะ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรุนแรงของฟันตกกระอย่างมีนัยสำคัญ ดังผลการ วิเคราะห์ในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนโอไอดีพีของกลุ่มตัวอย่างที่มีการสังคม มาก (กลุ่ม 1, 3 และ 4) ในหัวข้อที่เกี่ยวกับฟันตกกระกับความรุนแรงของสถานะฟัน ตกกระโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสเปียร์แมน

ตัวแปรที่ 1	ตัวแปรที่ 2	N	สปส. สหสัมพันธ์ (r)	Sig.
ความรุนแรงของฟันตกกระ (ดิน)	การพบปะเพื่อนฝูง	114	0.10	0.31
ความรุนแรงของฟันตกกระ (ดิน)	การยิ้ม หัวเราะ	113	0.08	0.39

นอกจากนี้ ในกลุ่มที่มีการเข้าสังคมน้อย หรือกลุ่มที่มีการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มคนอื่น น้อย ได้แก่ กลุ่มทำงานในบ้าน (กลุ่ม 2) และกลุ่มผู้สูงอายุ (กลุ่ม 5) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนโอไอดีพีในหัวข้อที่เกี่ยวกับฟันตกกระกับความรุนแรงของฟันตกกระตามดัชนีของ ดิน โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสเปียร์แมน พบว่า คะแนนโอไอดีพีในกิจกรรมการพบปะ เพื่อนฝูงไม่มีความสัมพันธ์กับความรุนแรงของฟันตกกระอย่างมีนัยสำคัญ แต่คะแนนโอไอดีพีใน กิจกรรมการยิ้มและหัวเราะมีความสัมพันธ์กับความรุนแรงของฟันตกกระอย่างมีนัยสำคัญที่ความ เชื่อมั่น 95% ดังผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนโอไอดีพีของกลุ่มตัวอย่างที่มีการสังคม น้อย (กลุ่ม 2 และ 5) ในหัวข้อที่เกี่ยวกับฟันตกกระกับความรุนแรงของสถานะฟันตก กระโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสเปียร์แมน

ตัวแปรที่ 1	ตัวแปรที่ 2	n	สปส. สหสัมพันธ์ (r)	Sig.
ความรุนแรงของฟันตกกระ (ดิน)	การพบปะเพื่อนฝูง	60	-0.20	0.12
ความรุนแรงของฟันตกกระ (ดิน)	การยิ้ม หัวเราะ	59	0.30	0.02*

* มีนัยสำคัญที่ความเชื่อมั่น 95%

6. การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความรุนแรงของสถานะฟันตกระตามความคิดเห็นของประชาชน การใช้ดัชนีดิน และทีเอสไอเอฟ

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างถึงความรุนแรงของฟันตกระในระยะต่าง ๆ จากภาพถ่ายฟันตกระจำนวน 9 รูป ซึ่งมีความรุนแรงของฟันตกระดังต่อไปนี้คือ

รูปที่	ดัชนีดิน	ดัชนีทีเอสไอเอฟ
1	1	1
2	2	1
3	4	2
4	4	3
5	5	4
6	5	5
7	5	6
8	5	7
9	3	1

ซึ่งการวิเคราะห์ จะแยกการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วนคือ วิเคราะห์ความแตกต่างของความรุนแรง และวิเคราะห์หาระดับฟันตกระที่เป็นปัญหา

การวิเคราะห์ความรุนแรง

การวิเคราะห์ความรุนแรงของฟันตกระตามความคิดเห็นของประชาชน จะใช้ความรุนแรงตามความคิดเห็นของประชาชนเทียบกับดัชนีดิน ซึ่งต้องจัดแบ่งดัชนีดินออกใหม่เพื่อให้มีจำนวนระดับเท่ากัน โดยจัดใหม่ดังนี้

1. ระดับ 0 (ปกติ) ใช้คงเดิม
2. รวมระดับ 1 (สงสัย) และ 2 (น้อยมาก) เข้าด้วยกัน เป็นระดับ 1 (น้อยมาก)
3. ระดับ 3 (น้อย) ปรับเป็นระดับ 2 (น้อย)
4. ระดับ 4 (ปานกลาง) ปรับเป็นระดับ 3 (ปานกลาง)
5. ระดับ 5 (มาก) ปรับเป็นระดับ 4 (มาก)

หลังจากนั้น นำมาเปรียบเทียบความแตกต่างกับความรุนแรงของฟันตกระตามความคิดเห็นของประชาชนเป็นรายภาพ โดยใช้วิธีการทางสถิติแบบไบนอมิเยล (กลุ่มเดียวเทียบกับค่ามาตรฐาน)

ผลการสัมภาษณ์การให้ค่าความรุนแรงของฟันตกระจากภาพตามความคิดเห็นของประชาชนได้ผลตามตารางที่ 23 พบว่า ในระดับที่เป็นฟันตกระน้อยมากถึงปานกลาง ประชาชนส่วนใหญ่จะเห็นว่าเป็นน้อยมากถึงน้อย ในระดับที่รุนแรงมาก คือทีเอสไอเอฟเท่ากับ 6 และ 7 ประชาชนจะเห็นว่ารุนแรง แต่ในระดับที่รุนแรงเล็กน้อย หรือดัชนีทีเอสไอเอฟ 4 หรือ 5 ประชาชนจะเห็นว่าปานกลางเป็นส่วนใหญ่

ตารางที่ 23 จำนวนคนที่ให้ค่าความรุนแรงของฟันตกระจากภาพ 9 ภาพ จำนวนมากที่สุด 2 อันดับแรก เปรียบเทียบกับการให้ค่าความรุนแรงของฟันตกระตามดัชนีดินและทีเอสไอเอฟ (n = 174)

ภาพที่	ดัชนีดิน	TSIF	อันดับ 1		อันดับ 2	
			ระดับ	จำนวน (%)	ระดับ	จำนวน (%)
1	1 (สงสัย)	1	1 (น้อยมาก)	64 (37.0)	0 (ปกติ)	59 (34.1)
2	2 (น้อยมาก)	1	1 (น้อยมาก)	67 (38.7)	2 (น้อย)	59 (34.1)
3	4 (ปานกลาง)	2	2 (น้อย)	62 (35.8)	1 (น้อยมาก)	54 (31.2)
4	4 (ปานกลาง)	3	2 (น้อย)	74 (42.8)	1 (น้อยมาก)	48 (27.7)
5	5 (รุนแรง)	4	3 (ปานกลาง)	96 (55.5)	4 (รุนแรง)	48 (27.7)
6	5 (รุนแรง)	5	3 (ปานกลาง)	74 (42.8)	2 (น้อย)	56 (32.4)
7	5 (รุนแรง)	6	4 (รุนแรง)	129 (74.6)	3 (ปานกลาง)	35 (20.2)
8	5 (รุนแรง)	7	4 (รุนแรง)	153 (88.4)	3 (ปานกลาง)	12 (6.9)
9	3 (น้อย)	1	2 (น้อย)	63 (36.4)	1 (น้อยมาก)	54 (31.2)

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความรุนแรงของฟันตกระตามความคิดเห็นของประชาชนและการประเมินฟันตกระโดยใช้ดัชนีของดินประยุกต์ ได้ผลตามตารางที่ 24 คือ เห็นในเรื่องความรุนแรงของฟันตกระส่วนใหญ่แตกต่างจากการประเมินด้วยดัชนีของดิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่าความเชื่อมั่น 95% ยกเว้นภาพที่ 1 ซึ่งเป็นภาพที่มีความผิดปกติเล็กน้อย

ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ความรุนแรงของฟันตกระจากภาพเทียบกับดัชนีดินประยุกต์ โดยใช้วิธีการทางสถิติ แบบไบโนเมียล (n = 173)

ภาพที่	ดัชนีดินประยุกต์	Sig (ใช้ Binomial test)
1	1	0.00*
2	1	0.54
3	3	0.00*
4	3	0.00*
5	4	0.00*
6	4	0.00*
7	4	0.00*
8	4	0.00*
9	2	0.00*

* มีนัยสำคัญที่ค่าความเชื่อมั่น 95%

การวิเคราะห์ความเป็นปัญหา

ความเป็นปัญหาของรูปภาพที่แสดงถึงสภาวะฟันตกระแต่ละรูปนั้น ได้แสดงไว้ในตารางที่ 25 และการวิเคราะห์ความเป็นปัญหาของสภาวะฟันตกระได้แสดงไว้ในภาพที่ 2 และ 3 ซึ่งในที่นี้ จะวิเคราะห์ทั้งจากการใช้การประเมินสภาวะฟันตกระด้วยดัชนีของดิน และดัชนีทีเอสไอเอฟ

ผลการวิเคราะห์พบว่า ในภาพที่ 1 (ดัชนีดิน 1, ทีเอสไอเอฟ 1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าไม่เป็นปัญหา คิดเป็นร้อยละ 62.4 ภาพที่ 2 (ดัชนีดิน 2, ทีเอสไอเอฟ 1) กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าไม่เป็นปัญหา และเป็นปัญหาต้องแก้ไขในปริมาณใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 35.3 และ 33.5 ตามลำดับ ภาพที่ 3 (ดัชนีดิน 4, ทีเอสไอเอฟ 2) กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าเป็นปัญหา ต้องแก้ไขมากกว่าเป็นปัญหา ไม่ต้องแก้ไขเล็กน้อย คือร้อยละ 37.0 และร้อยละ 31.8 ตามลำดับ ภาพที่ 4 (ดัชนีดิน 4, ทีเอสไอเอฟ 3) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นปัญหาต้องแก้ไข ร้อยละ 47.4 ภาพที่ 5 (ดัชนีดิน 5, ทีเอสไอเอฟ 4) กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าเป็นปัญหาต้องแก้ไขค่อนข้างมาก เป็นปัญหาต้องแก้ไขเล็กน้อย คือร้อยละ 48.0 และ 40.5 ตามลำดับ ภาพที่ 6 (ดัชนีดิน 5, ทีเอสไอเอฟ 5) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นปัญหา ต้องแก้ไข คิดเป็นร้อยละ 47.4 ภาพที่ 7 (ดัชนีดิน 5, ทีเอสไอเอฟ 6) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นปัญหา ต้องแก้ไขค่อนข้างมาก เป็นปัญหา ต้องแก้ไขเล็กน้อย คือร้อยละ 88.4 ภาพที่ 8 (ดัชนีดิน 5, ทีเอสไอเอฟ 7) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นปัญหา ต้อง

แก้ไขด่วน คิดเป็นร้อยละ 90.2 และภาพที่ 9 (ดัชนีดิน 3 ทีเอสไอเอฟ 1) กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาต้องแก้ไขมากกว่า เป็นปัญหาไม่ต้องแก้ไขเล็กน้อย คือร้อยละ 38.1 และ 28.9 ตามลำดับ ดังรายละเอียดในตารางที่ 25

ผลการหาความสัมพันธ์ของระดับการเป็นปัญหากับความรุนแรงของสภาวะฟื้นตกระ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสเปียร์แมนตามตารางที่ 26 พบว่า ระดับการเป็นปัญหามีความสัมพันธ์กับความรุนแรงของสภาวะฟื้นตกระ โดยใช้ดัชนีของดินและทีเอสไอเอฟ อย่างมีนัยสำคัญที่ค่าความเชื่อมั่น 95% และจากผลการทดลองสร้างเส้นกราฟแนวโน้มของการเป็นปัญหาของสภาวะฟื้นตกระจากการประเมินรูปภาพโดยใช้โปรแกรมไมโครซอฟท์เอกเซล เพื่อประเมินระดับความรุนแรงของสภาวะฟื้นตกระที่กลุ่มตัวอย่างคิดว่าเป็นปัญหาและต้องแก้ไขในภาพที่ 2 และ 3 พบว่า ระดับของฟื้นตกระที่เป็นปัญหาและต้องการแก้ไข คือระดับดัชนีของดินที่มากกว่า 4 หรือระดับรุนแรง ส่วนระดับดัชนีทีเอสไอเอฟมีค่าประมาณเท่ากับ 4

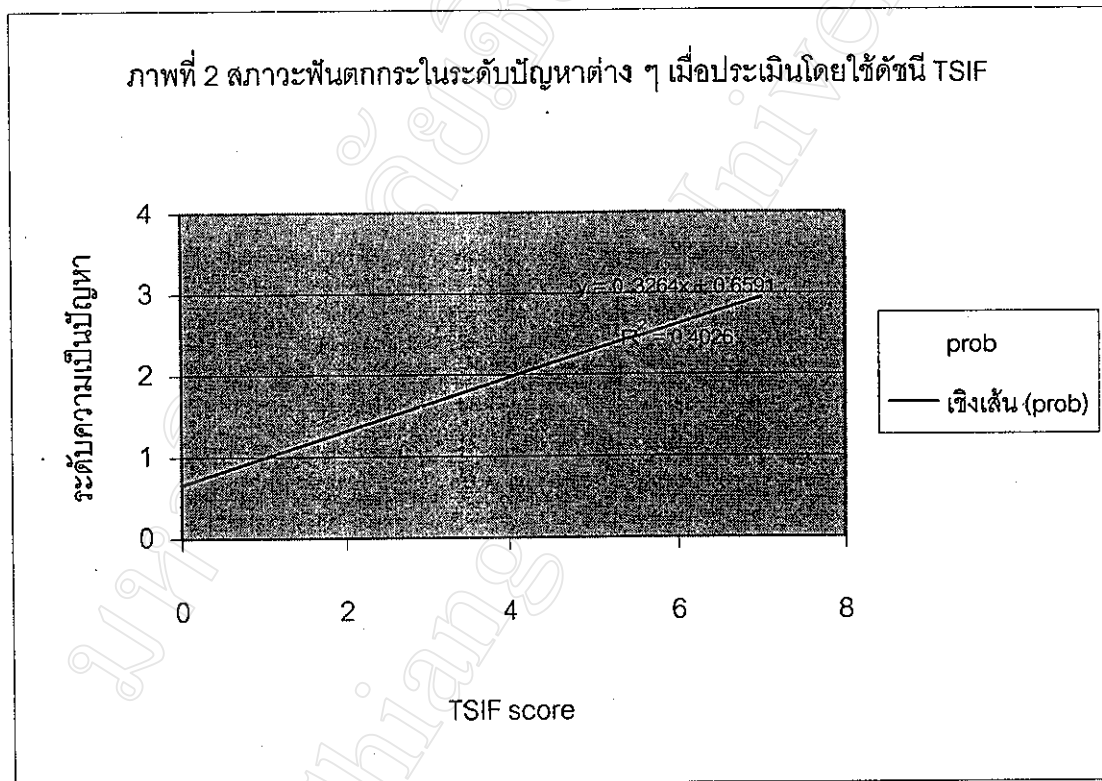
ตารางที่ 25 จำนวนคนที่ประเมินระดับการเป็นปัญหาของสภาวะฟื้นตกระระดับต่าง ๆ จากภาพ 9 ภาพ (n = 174)

ภาพที่	0 (ไม่เป็นปัญหา)		1 (เป็นปัญหา ไม่ต้องแก้ไข)		2 (เป็นปัญหา ต้องแก้ไข)		3 (เป็นปัญหา ต้องแก้ไขด่วน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	108	62.4	20	11.6	40	23.1	5	2.9
2	61	35.3	45	26.0	58	33.5	9	5.2
3	42	24.3	55	31.8	64	37.0	12	6.9
4	35	20.2	39	22.5	82	47.4	17	9.8
5	7	4.0	13	7.5	70	40.5	83	48.0
6	13	7.5	28	16.2	82	47.4	50	28.9
7	2	1.2	2	1.2	16	9.3	153	88.4
8	4	2.3	2	1.2	11	6.4	156	90.2
9	46	26.6	50	28.9	66	38.1	11	6.4

ตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรุนแรงของสภาวะฟันตกกระที่ประเมินโดยใช้ 2 ดัชนี กับระดับการเป็นปัญหาโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสเปียร์แมน

ตัวแปรที่ 1	ตัวแปรที่ 2	n	r_s	Sig. (2-tailed)
ความรุนแรงฯ โดยดัชนีดีน	ระดับการเป็นปัญหา	1557	0.63*	0.00
ความรุนแรงฯ โดยดัชนีทีเอสไอเอฟ	ระดับการเป็นปัญหา	1557	0.65*	0.00

* มีนัยสำคัญที่ค่าความเชื่อมั่น 95%

7. ผลการตอบแบบสอบถามของบุคลากรสาธารณสุขและผู้นำท้องถิ่น

ผลการตอบแบบสอบถามของบุคลากรสาธารณสุขและผู้นำท้องถิ่น ได้แจกแบบสอบถามแก่บุคลากรสาธารณสุขและผู้นำท้องถิ่น เพิ่มเติมจากผู้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเท่าที่จะทำได้ เพื่อประเมินความเข้าใจในสภาวะฟื้นตกกระทบ สถานการณ์สภาวะฟื้นตกกระทบในท้องถิ่น ความตระหนักว่าเป็นปัญหา ตลอดจนความต้องการในการแก้ไขปัญหาของกลุ่มบุคลากรในท้องถิ่นต่างๆ โดยได้รับตอบแบบสอบถามมาทั้งหมด 37 ชุด เป็นของบุคลากรจากหมู่ที่ 2 จำนวน 30 ชุด คิดเป็นร้อยละ 81.08 และบุคลากรจากหมู่ที่ 7 จำนวน 7 ชุด คิดเป็นร้อยละ 18.92 ดังตารางที่ 27

ตารางที่ 27 จำนวนบุคลากรที่ตอบแบบสอบถามใน 2 หมู่บ้าน แบ่งตามหน้าที่การงาน

ตำแหน่ง	หมู่ที่ 2		หมู่ที่ 7		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อสม.	24	80.0	6	85.7	30	81.1
ครู	1	3.3	1	14.3	2	5.4
จนท. สส..	3	10.0	0	0	3	8.1
ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วย	2	6.6	0	0	2	5.4
รวม	30	81.1	7	18.9	37	100.0

จากผลในตารางที่ 28 – 35 พบว่าความคิดเห็นโดยรวมแล้ว ส่วนใหญ่บุคลากรทราบว่า มีผู้มีพันตกระในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 78.4 และประมาณว่ามีผู้เป็นพันตกระในปริมาณปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 62.2 บุคลากรในหมู่ที่ 2 ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60.0) ไม่ทราบถึงสาเหตุของพันตกระ แต่บุคลากรจากหมู่ที่ 7 ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่พบพันตกระชนิดรุนแรงส่วนใหญ่ตอบว่าทราบสาเหตุ (ร้อยละ 85.7) แต่จากเหตุผลที่ตอบมาทั้งหมดแล้วพบว่า มีน้อยมากที่ทราบสาเหตุมาจากฟลูออไรด์ในน้ำ ส่วนใหญ่เข้าใจว่ามาจากน้ำไม่สะอาด และเช่นเดียวกัน ในเรื่องของการป้องกัน แม้ส่วนใหญ่จะเข้าใจถูกต้องว่า ป้องกันได้ ถึงร้อยละ 94.6 แต่ส่วนใหญ่ก็ยังเข้าใจผิดว่า ป้องกันได้โดยการแปรงฟันให้สะอาด หรือดื่มน้ำสะอาดเสมอ นอกจากนี้ บุคลากรส่วนใหญ่ ยังเห็นว่าพันตกระเป็น ปัญหาด้านความสวยงาม (ร้อยละ 94.6) และเป็นปัญหาสาธารณสุขของหมู่บ้าน (ร้อยละ 83.8) ตลอดจนเห็นว่า เป็นปัญหาที่ควรแก้ไข (ร้อยละ 94.6) ซึ่งหน่วยงานที่ควรเป็นผู้แก้ไขปัญหาคือ หน่วยงานสาธารณสุข (ร้อยละ 80.5) และเป็นที่น่าสังเกตว่า มีบางคนจะตอบในแง่การร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหา

ตารางที่ 28 จำนวนบุคลากรที่ตอบแบบสอบถามเรื่องการมีพันตกระในพื้นที่รับผิดชอบของ 2 หมู่บ้าน

ความเห็นเรื่องการมีพันตกระในท้องถิ่น	หมู่ที่ 2		หมู่ที่ 7		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	3	10.0	0	0	3	8.1
มี	22	73.3	7	100	29	78.4
ไม่แน่ใจ	5	16.7	0	0	5	13.5
รวม	30	81.1	7	18.9	37	100.0

ตารางที่ 29 จำนวนบุคลากรที่ประมาณการผู้ที่มีพันตกระระดับต่าง ๆ ในพื้นที่รับผิดชอบของ 2 หมู่บ้าน

การประมาณพันตกระ	หมู่ที่ 2		หมู่ที่ 7		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อย	6	20.0	0	0	6	16.2
ปานกลาง	20	66.7	3	42.9	23	62.2
มาก	4	13.3	4	57.1	8	21.6
รวม	30	81.1	7	18.9	37	100.0

ตารางที่ 30 จำนวนบุคลากรที่มีความเข้าใจว่าทราบถึงสาเหตุของพันตกระระดับต่าง ๆ ใน 2 หมู่บ้าน

ความเข้าใจ	หมู่ที่ 2		หมู่ที่ 7		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ทราบ	18	60.0	1	14.3	19	51.4
ทราบ	12	40.0	6	85.7	18	48.6
รวม	30	81.08	7	18.92	37	100

ตารางที่ 31 จำนวนบุคลากรที่มีความเข้าใจถึงการป้องกันพันตกระ ใน 2 หมู่บ้าน

ความเข้าใจ	หมู่ที่ 2		หมู่ที่ 7		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ป้องกันไม่ได้	2	6.7	0	0	2	5.4
ป้องกันได้	28	93.3	7	100	35	94.6
รวม	30	81.08	7	18.92	37	100

ตารางที่ 32 จำนวนบุคลากรที่คิดว่าฟังก์ชันการเป็นปัญหาและไม่เป็นปัญหาด้านความสวยงามใน 2 หมู่บ้าน

การเป็นปัญหา	หมู่ที่ 2		หมู่ที่ 7		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เป็น	2	6.7	0	0	2	5.4
เป็น	28	93.3	7	100	35	94.6
รวม	30	81.08	7	18.92	37	100

ตารางที่ 33 จำนวนบุคลากรที่มีความเห็นว่าสถานะฟังก์ชันการเป็นปัญหาและไม่เป็นปัญหาสาธารณสุขใน 2 หมู่บ้าน

ความเห็น	หมู่ที่ 2		หมู่ที่ 7		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เป็นปัญหา	5	16.6	1	14.3	6	16.2
เป็นปัญหา	25	83.3	6	85.7	31	83.8
รวม	30	81.08	7	18.92	37	100.0

ตารางที่ 34 จำนวนบุคลากรที่ให้ความเห็นถึงการควรและไม่ควรแก้ไขปัญหาฟังก์ชันการใน 2 หมู่บ้าน

ความเห็น	หมู่ที่ 2		หมู่ที่ 7		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ควรแก้ไข	1	3.3	1	14.3	2	5.4
ควรแก้ไข	29	96.7	6	85.7	35	94.6
รวม	30	81.08	7	18.92	37	100.0

ตารางที่ 35 จำนวนบุคลากรที่ให้ความเห็นเรื่องหน่วยงานที่แก้ไขปัญหาสถานะพื้นที่เกษตรกรรม ใน 2 หมู่บ้าน

หน่วยงาน	หมู่ 2		หมู่ 7		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สอ./สธ.	26	76.5	7	100.0	33	80.5
โรงเรียน	1	2.9	0	0	1	2.4
อบต.	1	2.9	0	0	1	2.4
ประชาชน	3	8.8	0	0	3	7.3
อื่น ๆ	3	8.8	0	0	3	7.3
รวม	34	82.93	7	17.07	41	100.0